

Any IX

EMPORION

N.º 189

Preu

de subscripció:

4'50 ptes. l'any

Un número:

20 cts.

PERIÒDIC QUINZENAL

Redacció i

Administració:

Ateneu

Montgrí

Torroella de Montgrí, 17 de juny de 1923

L'auriola de la cultura

Un dia, entre les aspres roques de Muntanya Gran trobarem un pastor absort en la lectura d'un bell llibre de selectes poesies. La troballa ens sembla quelcom meravellós i legendari, i guardarem per aquell home de rústega apariència una admiració indefinible.

En una ocasió, i a la platja de l'Estartit escoltàvem bocabadats a un veí d'aquell joliu barri desenrotllant desde la coberta de una barca de bou uns temes geogràfics. La insospitada erudició geogràfica ens portà un fons respecte i afecte pel seu posseïdor admirable.

Ja fa anys, descobriem en el menut poble de Llavità un rectoral simpàtic i culte, un exilat interessantíssim emparat i sostingut per la grandiosa factura de son castell interior.

I aïeshores i encara avui i sempre aquests i altres com aquests homes foren i són, les úniques valors veritables que es destaquen en nostre record i en mig la turbamulta dels homes grisos, prosaics, confosos, materialitzats, indiferents.

I com que els estimem pel cim de tots els altres, deduím per a despit de la quincalleria del diner i de l'adulació mesquina, idòlatra i estúpida, aquell pastor rústic que

omplenava les grans solituds de la muntanya i aquell home que valorava la humanitat estartidenca i aquell capellà que consumava ses ànsies en el més rural dels pobles: aquell geògraf i aquell pastor d'ovelles i aquell pastor d'ànimes, són la aristocràcia veritable, els mereixedors de les excel·lències, senyories, títols i preeminències si aquestes distincions no servissin gairebé sempre per altra cosa que per disfressar i encobrir la misèria intel·lectual, les grans fantasmes que priven i ens desgovernen.

I en venim a deduir que el trasbals que ens amoïna i el desordre que ens debilita i amenaça nostra vida podria tenir origen en una grotesca equivocació. Podria resultar que dirigíssin la nau pública unes milloques aparatoses i buides mentres es malmenaven les forces directores veritables.

I pensem que fóra una curiosa i bella cosa la d'agafar an aquests homes de corpur i d'ànima selecta, an aquests homes que s'han format per impuls propi i han estimat la cultura per ella mateixa i han resistit l'ambient i han resistit la misèria, i obligar-lo a ocupar el lloc preeminent que els correspon i que eis és arrebuixat.

Segurament que els grans apòstols, els grans apologistes de la Democràcia no pensaren en els polítics d'ofici sinó en la selecció noble i espontània entre el poble per a regir els destins dels homes.

D'una visita a Torroella

Ens complaguem publicant la ressenya de la excursió realitzada per un grup d'estudiants de l'Institut de Girona, els quals, ens honoraren amb sa visita.

Torroella, tot ella, és un monument valiosíssim, interessant a l'arqueòleg i a l'historiador i nosaltres hem d'aprofitar totes les avinenteses per a fer ressaltar aquest aspecte el més rellevant de la nostra vila. Per això ens fou més agradosa la visita, sobretot tractant-se de persones estudioses i enteses. En felicitar al senyor Puig Alies, culte catedràtic d'Història li manifestem nostre desig de que intercali definitivament el nom de la nostra vila en la llista d'excursions pedagògiques pràctiques, l'organització de les quals palesen en ell una orientació inmillorable que donarà encant i vida a l'ensenyament de l'Institut.

No traduíem la ressenya per a no mustigar en ella la frescura i l'espontaneïtat de la ploma estudiantil.

Excursión escolar a Torroella de Montgrí y a Ampurias

El jueves, día 17 del pasado mayo, tuvo lugar la excursión de carácter pedagógico, que profesor y alumnos de Historia Universal del Instituto general y Técnico de Girona, habían proyectado realizar a Torroella de Montgrí y a las ruinas de la antigua Emporium.

Por la mañana del jueves, a las ocho, estábamos ya todos los alumnos de la referida asignatura con nuestro querido profesor D. Ignacio Puig Bayer en la plaza de la Constitución en donde debíamos reunirnos; a poco llegaron los cultos profesores

del mismo Instituto Sres. Puig Alies y Bartolomé Bosch, Pbros. que se agregaron a nuestra excursión.

El día, que después de los chubascos de una noche anterior aparecía aún nublado; se despeja, y el astro-rey aparece con todo el esplendor de su luz, esparciendo sus dorados rayos a través de débiles nubecillas, que intentan aún impedirle el paso; ello contribuye sin duda a que los semblantes de los excursionistas, se iluminen graciosamente y las alegres canciones broten de nuestros labios haciéndonos más agradable el largo camino.

Después de pasar por la « Costa Roja » y de atravesar el Terry encontramos Medinyá, pequeña aldea dominada por el castillo del mismo nombre; algo más allá dejamos la carretera real, que nos conduciría a Figueras, para tomar la de La Escala; al pasar por Cerviá desde la carretera divisamos la Iglesia de puro estilo románico. A las nueve pasamos por San Jordi Desvalls, estación del ferrocarril de M. Z. A. y luego de saludar a Colomés, Jafre, Verges y Lillà entramos en la histórica y real Torroella de Montgrí; allí nos aguardaban el distinguido propietario de la localidad D. Manuel Murtra y el ilustrado Maestro Nacional de Torroella D. Pedro Blasi; previos los saludos respectivos empezamos a recorrer la población con el propósito de admirar todo cuanto en Torroella sea digno de verse (que no es poco), propósito al que pudimos dar cumplimiento con creces, gracias a nuestros diligentes acompañantes.

No disponiendo de bastante tiempo no nos es posible el acceso al castillo de Montgrí, como era nuestro deseo: pedimos noticias históricas del castillo y muy complaciente el Sr. Blasi nos hace una detallada explicación de su origen y vicisitudes.

Primeramente visitamos «casa Carles», antigua mansión de los reyes de Aragón, en la que se conservan restos de una galería gótica y en su parte posterior unas rejas de hierro de gran valor artístico.

Seguidamente entramos en la Iglesia parroquial, de hermosísima construcción gótica, que consta de una sola y grande nave, con arcos ojivales laterales; y tiene un altar mayor constituyendo una nota de mal gusto que disminuye sensiblemente la bella impresión que causa al excursionista el conjunto de la iglesia. No es posible dar cuenta detallada de los innumerables objetos que son otros tantos valores artísticos contenidos en la iglesia de Torroella, pero si mencionaremos unos magníficos lienzos representando escenas de la vida de María y que adornan las paredes de uno de los altares, y un hermoso crucifijo bordado que nos enseñó el distinguido pintor de la localidad Sr. Mascort.

Saliendo de la Iglesia vimos la señorial mansión de los condes de Robert, espléndida casa de antigua construcción y por cierto de gran belleza. Luego nos dirigimos a la Casa Consistorial en donde fuimos muy amablemente recibidos por el dignísimo alcalde popular D. Ramón Mascort que tras elocuentes frases de bienvenida, se dignó mostrarnos el «Libre de Privilegis», documentos en pergamino con magníficos y valiosos sellos, algunos libros también en pergamino conteniendo actas de sesiones de las diferentes corporaciones públicas que rigieron los destinos de la villa en pasados siglos. Después de expresar al Sr. Mascort nuestro reconocimiento por las atenciones que con nosotros se habían tenido, se nos condujo a la Iglesia de Ntra. Sra. de los Dolores donde admiramos un artístico altar del más puro ba-

rroco. Visitamos luego el antiguo convento de San Agustín, un interesante claustro de estilo toscano; sobre las ruinas de este convento se están construyendo unas nuevas escuelas Nacionales costeadas por el Ayuntamiento Torroellense y que al parecer serán de las mejores de la provincia. Nos dirigimos luego a la Fonda de España, donde dimos buena cuenta de la sabrosa comida que nos sirvieron con prontitud y esmero.

Estrechamos por última vez con especial complacencia y cordialidad las manos de los Srs. Murra y Blasi que han venido a despedirnos; trepideó el motor, suena la estridente bocina y parte veloz el auto llevándonos de Torroella un recuerdo imperdurable que no desaparecerá jamás y que constituirá para los alumnos, cuando mayores, un destello luminosísimo entre las anécdotas de nuestra vida estudiantil.

Serpentea el auto por la carretera que conduce a La Escala y más allá de Bellcaire, el mar, imponente, con su azul purísimo se ofrece inmenso a nuestra vista y pronto las manos de los excursionistas se agitan en calurosos aplausos de saludo a este mar Latino, este mar tan lleno de históricos y gloriosos recuerdos. Imposible relatar el goce que experimentamos al hacer nuestro camino entre tan espléndido panorama: por un lado los verdes campos y más allá bosques frondosísimos, altos matorrales, algunos campesinos animando el paisaje.

Y como sirviendo de marco a lo demás, el mar, cuyos encantos no son por descritos. Así sin darnos cuenta casi hemos pasado por La Escala y ya se para el auto junto al Museo que el Cuerpo de Ingenieros del Estado ha construido cerca de las ruinas de Emporium. Penetramos en él y deja-

mos nuestras firmas en un álbum que se nos presenta al entrar; y en una sala del piso superior podemos ver algunos objetos; extraídos de la antigua ciudad. Luego visitamos el Museo de la Mancomunidad de Cataluña organizadora y directora de la excavación; en el, vemos algunos sarcófagos, la reproducción de la estatua de Esculapio, un lienzo reproduciendo el célebre mosaico del sacrificio de Ifigenia y algunos pequeños objetos tales como: ánforas, lagrimales, anillos, pendientes, etc. Recorremos las excavaciones y podemos admirar las alineaciones de las calles, templos, pozos, una porción de columnas, parte de la muralla que cercó la ciudad romana y griega, piedras de sacrificio, etc. etc., pero lo que más gustó a los excursionistas fué el célebre mosaico del sacrificio de Ifigenia en el que faltan bastantes piedrecitas que manos profanas han hecho desaparecer. Otros mosaicos, aunque no tan valiosos como éste, se ofrecen a nuestra vista. Damos por terminada nuestra visita a Ampurias y descendemos a la magnífica plaza. Breve rato permanecemos en ella pues nos dirigimos en seguida al Hotel Ampurias donde saciamos nuestra sed y por tercera vez metidos en el auto emprendemos el viaje de regreso yendo desde Ampurias a Jafre y por el mismo itinerario de la mañana llegamos a Gerona a las ocho menos cuarto, satisfechísimos todos de la jornada.

En resumen, fué esta excursión, a la par que un bello día de esparcimiento, una muy provechosa práctica cultural. Vaya nuestra más sincera felicitación a nuestro apreciado profesor por el acierto en organizar actos de esa naturaleza, y nuestro más verdadero agradecimiento a cuantos con-

tribuyeron a hacernos más agradable la excursión de la que guardamos, todos los que en ella tomamos parte, imborrable recuerdo.

J. M.ª CLARÀ

Gerona, junio de 1923

E C O S

Per mi la demostració millor de l'amor patriòtic d'un català, és l'escriure i llegir correctament la llengua catalana. Per altres serà el portar el llacet barrat en època electoral. Notem de passada que ja no's porta el llacet de les quatre barres. L'amor a Catalunya fa com les serps a qui ensopeix el fred. El sol de les eleccions la retorna i surten desafiadors pels carrers les quatre barres de sang. Cada cosa en son temps i els paperets per Corpus.

Molts catalanistes ens manifesten que no saben el català per la raó suprema de no ensenyar-se a les escoles, i ells no hi varen aprendre en l'escola sinó a escriure i llegir en castellà. Es un dir; tampoc l'escriuen bé el castellà.

* * *

Perxò té més mèrit el saber el català. En un home o dona de més de vint anys suposa una amor a sa Pàtria extraordinària, l'esforç d'aprendre quatre regles per escriure i llegir en llengua pròpia, quan han de robar al treball ordinari i prosaïc el temps que dediquen a sa il·lustració.

Però no seria un miracle que trobéssin hores vagatIVES per un afer patriòtic, quan tantes en perden en distraccions més o menys recomenables. Aquesta mateixa gent, voldrà les seves hores per a anar a l'hostal, per festejar, per badar en els dies de mercat. I jo dic, és una veritable distracció per qui està entregat al treball corporal, el dedicar-se una estona periòdicament a il·lusrar-se.

No cerqueu excuses, no cerqueu palliatius en vostra ignorància — o, gent atrafegada — de la llengua pròpia. Es que no estimeu sincerament vostra llengua. Més: és que no estimeu sincerament vostra pàtria.

* * *

Diguem-ho clar i català. Aquí com que quasi tothom se la campa i té cada família el seu troç, i no hi ha il·lustració, regua una burgesia rural i cap ideal trobarà herois defensors. Democràcia? Catalanisme? Ja anem tirant. Unes eleccions? Com a espectacle no ens van malament.

El fut-bol, distracció que han trobat els dominadors dels pobles per a desviar les energies democràtiques, segons l'Unamuno, sembla que ha arrelat a casa nostra. Aquesta lluita és la única que ens plau. El vèncer un tim foraster és tota nostra glòria. I és una glòria sens greu perill de trencadissa.

* * *

I això no vol significar que menyspreuem el futbol, que no és més que un mitjà de la cultura que desitja la Junta Directiva del Club Deportivo per nostra vila.

Això vol significar que la cultura dels pens, trobarà sempre molts partidaris i admiradors entre nosaltres. La cultura del cap... son figures d'altre paner.

LUCIANUS

Casolanes

Cosa de gran utilitat són les fonts, quant hasta per a determinar l'importància d'una cosa vital sol dir-se «font de riquesa, font de vida...» Naturalment que el aigua és un dels elements principals que l'home necessita.

Per això no és per demés recomanar als pobles que tenen fonts públiques, siguin o no monumentals i d'un gust més o menys funerari, que procurin que ragin, ja que lo essencial és això. Es preferible una aixeta adossada a la paret i que dongui aigua abundant, que no una font amb aires de monument i que no ragi.

Pocs dies fa que voltant el mercat, la casualitat ens feu espectadors d'una escena que ens recordà aquella del formós drama «Maria Rosa» de Guimerà, en la qual un dels treballadors de la carretera (lloc on se desenrotlla el drama) ha rebut una carta la qual passa d'una mà a l'altre sense que cap la llegeixi... perquè no'n saben, fins que la Maria Rosa, única que sap de lletra entre aquella gent, els treu del compromís. I el cas que ve-gérem ens recordà aquesta escena, per la semblança.

Un pagès portava un sac que havia de deixar, segons li havien dit, a un carro que portava la placa de «Qualta - número tant». El pobre home, va anar a la placeta dels Dolors però com que no sabia de lletra preguntà a un altre pagès per tal carro, cosa que no va poder satisfer perquè tampoc en sabia. N'arribà un altre i també es trobava en el cas dels altres dos, fins que s'encertà a passar un negociant, que com nova Maria Rosa, els tra-gué de la dificultat.

Aquí podriem fer un elogi de l'ensenyança i de parlar de la vergonya que en certs cassos, porta el no saber de lletra però tot això ja és dit i sabut i per a mostra, aquest botó parla prou.

CASOLÀ

NOTICIES

D' exàmens. — Després de brillants exercicis han ingressat a la Normal de Mestresses de Girona les senyoretas Maria Bataller i Maria Mundet; a la Normal de Mestresses de Barcelona, Na Magdalena Dalmau; i als estudis de Cirugia menor, Na Josepa Perich.

A l'Institut de Girona han obtingut nota d' Excelent per sa lloable actuació en els exàmens, la nena Concepció Garcia Carreras i En Ricard Marull.

A tots els nostra més efusiva felicitació, desitjant que els serveixi d'estímul per a perservar en el camí de l'estudi.

Un rumor. — Se'ns diu que la antiga i acreditada fonda «Martinet» ha sigut arrendada i que amb aquest motiu es faran importants reformes a l'establiment.

Nou establiment. — Nostre consoci En Joan Puig i Presas ha contret matrimoni amb una xamosa palamosina. De retorn de son viatge de noces, acaba d'obrir un nou establiment de sastreria, al carrer de la Porta nova.

Bona sort desitgem a l'amic que ve a establir-se després d'una llarga estada de perfeccionament a ciutat.

Prosperitat i eterna lluna de mel.

El temps. — Quan els camps ens oferien la bella esperança d'una collita immillorable, quan després de les angúnies passades tot era optimisme i joia, la tramuntana ens ha vingut a amargar la festa amenant furiosa.

Per ara com que els sembrats no eren encar del tot madurs, la malifeta no és considerable; empró si perdura l'enuig del temps cal temer major estrall. Prevenint-lo, molts seguen els blats sens esperar la maduració.

La campana esquerdada. — La campana gran de nostra església parroquial s'es esquerdada i branda amb un só apagat i estrambòtic.

Cal desitjar que sia prompte reparada pel bé de l'oïd i de l'harmonia campanera, i esperem que el nostre senyor rector trobarà facilitats entre els torroellencs per a ajudar li a pagar les despeses de la reparació.

Nova casa. — S'estan acabant les obres d'edificació d'una escaient casa on deu habitar nostre amic En Francisco Lloret.

Aquesta casa contribuirà a millorar l'aspecte del Passeig del Marquès de Robert.

Espurnes de la vaga. — La vaga de transports ha deixat arribar aquí les seves espurnes. A conseqüència d'ella han tingut de reduir el treball durant alguns dies, nostres fàbriques.

Desitgem que es normalitzi la situació i el treball.

La processó del Corpus. Se celebrà enguany la processó del Corpus amb més animació que en anys anteriors.

La Revetlla de St. Joan. — S'està treballant per a celebrar la revetlla de Sant Joan en el Camp d'Esport.

Cal esperar que els treballs seran feconds i que la festa santjoanenca quedarà definitivament inclosa en nostres costums.

Nena recollida. — Dies enrera els carrabiners trobaren a la Muntanya Gran una nena miserablement vestida i mig morta de gana. Aparentava tenir uns dotze anys i no contestava a les preguntes que li feien. Fou portada a l'Hospital ahon la referen, resultant que té perturbades les facultats

mentals. Al cap de dos dies vingué el seu pare a recollir-la; havia fugit de sa casa, de Palau de Santa Eulària.

Festa a Estarlit.—El dia 5 del mes que som se celebra a Estarlit la festa de Corpus, com es costum ja fa alguns anys. El mateix dia el team de futbol inaugura el camp d'esports jugant-se un partit entre «Estarlit F. C.» i el reserva del «C. D. Montgrí». La cobla de L'Escala toca sardanes mati i tarda. Foren molts els torroellencs que concorregueren a dites festes, inaugurant aixís la temporada d'estiu.

MOVIMENT DE POBLACIÓ

MES DE MAIG

NAIXEMENTS

Dia 10. — Josep, fill de Josep Masjuan Parals i de Mónica Pagés Isern.

Dia 15. — Joana, filla de Pere Carbó Agustí i de Dolors Salis Coll.

Dia 16. — Pilar, filla de Francesc Fernández Blasco i de Gertrudis Rodríguez González (Illes Medes).

Dia 24. — Joan, fill de Josep Geli Pagés i de Ampar Vidal Sagrera.

Dia 26. — Dolors, filla de Miquel Batlle Frigola i de Soledad Viader Coll.

Dia 27. — Angela, filla de Narcís Calvet Ramell i de Angela Coromines Costa.

MATRIMONIS

Dia 2. — Antoni Muniesa Baldrich amb Sara Audvert Junquer.

Dia 26 — Martí Bruguera Gusó amb Cèlestina Parals Fontquerna; Pere Ferragut Mitjá amb Carme Dalmau Puig.

DEFUNCIONS

Dia 5. — Amalia Gisperi Herrero, 24 anys, casada.

Dia 5. — Rosa Marimont Condom, 70 anys, vidua.

Dia 8. — Ana Vilanova Piferrer, 25 anys, casada.

Dia 12. — Maria Matas Baquer, 17 anys, soltera.

Dia 18. — Rafael Coll Lladó, 61 anys, casat.

Dia 29. — Consol Lalande Mascort, 80 anys, vidua.

DR. NOGUER MORÉ

Dermatòleg, Sifiliògraf per oposició del Hospital de la Santa Creu, de Barcelona. CONSULTA A GIRONA: Sols el primer dissabte de cada mes. Cort Real, 14, 1er.

Radium - Anàlisis d'Orina i Sang.

València, 200. pral. - Barcelona.

Està per arrendar, el pis principal del Cafè-teatre Coll.

Dirigir-se a Pere Huguet.

IRIDOL VINTRO

calma tot seguit el MAL DE CAIXAL

Venda: Farmàcies Pou i Garcia. — Torroella de Montgrí.

GRAN FONDA L'EMPORDANESA

D' EN

JAUME TORNÉ

Passeig de la Duana, 4 : Tel. 4561 R.

(Al costat de l'Estació de França i Molis)

BARCELONA

Espaioses i còmodes habitacions per als senyors passatgers : Cuina excel·lent : Cafès i licors de totes marques : Oberta durant tota la nit.

PREUS ECONOMICS

Antiga Fonda COTOLIU

A càrrec de G' L PUJOL

Serveis a la carta : Pensions : Berenars
Resopons : Vins superiors de la terra
Licors de les millors marques.

Carrer de la Porta Nova
TORROELLA DE MONTGRI

Se ven un portal de fusta amb
dos batents, en molt bon estat
i a preu sumament econòmic.

Per més detalls dirigir-se a la
redacció d'aquest periòdic.

Imp P. RIBAS.—Representant a Torroella, EDUARD VIÑAS.

CHOCOLATES
PIERAY
BRUQUERAS
TERRASA
PÍDASE EN TODAS PARTES